



Református hitéleti lap

XVII. évfolyam 9. szám

2013. szeptember

# MAGYAR VAGYOK ÉS BOLDOG

„Life satisfaction” – e kifejezéssel méri az OECD a népek boldogságát. Hogy az elégedettség szinonimája-e a boldogságnak, az könnyen lehet vita tárgya. Mi a boldogság? Egyenlő-e az elégedettséggel? Tipikusan a fausti ember gondolata ez: „Ha egyszer így szólnék a perchez: oly szép vagy, ó maradj, ne menj! Akkor bátran bilincsbe verhetsz, akkor pusztulnék szívesen!” Egy életunt, depressziós fiatal ember eladja magát az ördögnek, hogy boldog lehessen. Aki soha nem olvasta, az is hamar kitálálhatja, hogy a Faust tragédia. A fausti boldogságkeresés ugyanis elátkozott, hiszen a kísértés a lényege.

Hogy mit nevezünk boldogságnak, ez bizonyos értelemben persze csupán szofisztika és semmit nem von le abból a tapasztalati tényből, hogy boldogtalan nemzetnek látszunk. A szavak által közvetített panaszokon túl, a beszélgetésre való képtelenségen innen a szemek árulkodnak a legjobban. A megkeseredett, riadt szempárok. Az alkoholtól puffadt arcok, a remegő kéz, amely cigarettára gyújt, az idegesen megdörögölt fakó arcbőr.

Nem hiszem, hogy boldogságunk, illetve boldogtalanságunk pusztán kémiai, vagy materiális eredetű lenne. Nem hiszem azt, hogy a bennünk zajló vegyi folyamatok hatására valami mentális betegség csak úgy magától kialakul. Nem hiszem azt a marxai gondolatot sem, hogy a „lét határozza meg a tudatot”, ahogy azt egyébként a média a mai napig sejteni engedi. A boldogság-érzésünk igenis tudatos folyamat része. Keresztyén terminológiával szólva, a hálára, és a kegyelem elfogadására való készségünket jelenti. Mennyivel igazabb ez a „life satisfaction”, az elégedettség kapcsán! Hiszen boldog lehetek

egy kedves mosoly miatt, ám ez az érzés elszállhat egy pillanat alatt. De hűvösen végiggondolva, végigleltározva életemet igenis tudatosan felválalhatom, örülök-e az Istentől kapott ajándékoknak vagy nem? Örülök-e azoknak az embereknek, akik körülvesznek, akik társaim? Felfedezem-e bennük a jót? Örülök-e annak, hogy van fedél a fejem fölött, hogy van víz, meleg a lakásban, van élelem, van ruházatam? Tanulhatok, gondoskodnak rólam, része vagyok egy viszonylag jól működő világnak. Nem kell éhezniem, mint nagyszüleimnek a háborúban, nem kell fegyvert fognom mások ellen, nem fagy le a lábam, nem vagyok állandó életveszélyben. Sarjad a fű, nő a gyümölcs, a zöldség, boldogan ugrálnak körülöttem Isten barmocskái.

Nevetséges mindez? Vagy igaz lenne kedves barátom-uram, Csaba kategorikus definíciója, miszerint a depresszió „a jóra való restség”? Mélabúsabb időszakaimban igenis ezt tapasztaltam. Jó volt fetrengeni a bánatban. Vagy ha nem is a bánatban, de jelen volt az a lusta, ernyedtt érzés, amikor az ember nem is akar kimászni valamiből. Más kérdés, hogy miért jut el az ember odáig? Ki taszít bele ebbe a sötét dagonyába? Annyi bizonyos, hogy nem az anyagi hiánya. Az emberi hiánya sokkal inkább. Mérhetetlen és megfoghatatlan dolgok egész sorát lehetne itt felsorolni: Amikor hiányzik a nevetés, a szeretet, a jó beszélgetések, az igaz közösségi élmény, a dicséret, az értelmes munka, a teljes kikapcsolódás. S amikor marad az önértékelés hiánya, a teljes elbizonytalanodás, a kiegyensúlyozatlanság, és persze a betegségek, amelyeknek táptalaja ez a dagonya. Én azonban nem ezt érzem.

Magyar vagyok és boldog. És nem csak azért, mert van egy társam – immár húsz éve -, akivel mindenem keresztüljutottunk eddig a szeretet erejében. Nem csak azért, mert egészséges, gyönyörű gyermekeim vannak, akikben többszörösen megélhetem a boldogságot. Nem csak azért, mert egy jó közösségben élek, és azon kívül is rengetegen vannak, akik kedvesen üdvözölnek, akárhányszor találkozunk. Nem csak azért, mert rám mosolyognak az emberek. Nem csak azért, mert egy régi házban élünk, aminek falaiban érzem elődeink lélegzetvételét. Nem csak azért, mert egy meseszerű kert-parkban élünk, egy bőséggel termő és viruló Édenben. Nem csak azért, mert értelmes munkát végezhetek, s annak látom gyümölcsét. Nem csak azért, mert olykor ki tudunk szakadni a hétköznapi munkából, s vannak a lelki és testi felüdülésnek is pillanatai. Nem csak azért, mert egészségünk van, testben és lélekben egyaránt. Nem csak azért, mert megvan a mindennapi kenyertünk, minden, ami fontos és kell. Nem csak azért, mert nincs kisebbségi érzésem, nincs önértékelési gondom. Nem csak azért, mert európainak érzem magam, és egyenrangúnak európai barátaimmal. Magyar vagyok és boldog. Boldog, mert tudom, hogy elég nékem az Ő kegyelme. „Nagy örömet dicsekszem azért az én erőtlenségeimmel, hogy a Krisztus ereje lakozzék én bennem.” (2Kor 12,9). Magyar vagyok és boldog, és hittel vallom azt, amit Pálnak mondott az Úr: „Elég néked az én kegyelem; mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el.”

**Jakab-Köves Gyopárka**  
(másodközlés) [www.reposzt.hu](http://www.reposzt.hu)

# ISTEN MEGMARADÁSUNKAT AKARJA

*Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk; mivel nem fogyatkozik el az ő irgalmassága! Minden reggel meg-megújul; nagy a te hűséged! JSir 3,22-23 (Károli revideált fordítása).*

A Kálvin Kiadó gondozásában megjelent ún. magyarázatos Biblia a fenti igehely 22. verse kapcsán a lapaljezetben utalást tartalmaz a Neh 9,31. versére. A szöveg jobb megértése érdekében a Neh 9,29-31. verseket idézem: „<sup>29</sup>Intetted, és törvényedhez akartad téríteni őket, de ők gőgösek voltak, és nem hallgattak parancsolataidra, hanem vétkesek törvényeid ellen; pedig ha az ember teljesíti azokat, él általuk. Pártütően hátat fordítottak, nyakaskodtak, és nem engedelmeskedtek. <sup>30</sup>Te mégis sok esztendőn át türelmes voltál irántuk, és lelkeddel, prófétáid által intetted őket, de ők nem figyeltek. Ezért más országok népeinek a kezébe adtad őket. <sup>31</sup>Nagy irgalmaddal mégsem semmisítetted meg, és nem hagytad el őket, mert kegyelmes és irgalmas Isten vagy.”

E rövid, párhuzamos igeszakasz segít bennünket abban, hogy jobban megértsük miért is történt mindaz Isten választott népével, amiről a Jeremiás Siralmának könyve szól. Jeruzsálem és a szentély elpusztulása, valamint a babiloni fogság általi szenvedés oka visszavezethető Izraelnek az ismétlődő, Istentől való elpártolásához. A fent említett nehémiási részhez kapcsolódó magyarázat így hangzik: „*Izrael története az Istentől való elpártolás története volt. Istentől, aki népén mindig segített. A két királyság bukása és a Babilonba való száműzés után sem pusztult el Izrael, hanem bízhatott Isten kegyelmében és irgalmában.*”

A Jeremiás Siralmának harmadik fejezetében Isten fenyítésének kellős közepén állunk. Egyéni panaszének szólal meg a romokban heverő országban. A helyzet kilátástalan, a szenvedés mérhetetlen. Egyszer csak a gyász és csüggedés közepette megszólal a reménység hangja. Amikor a szentíró átgondolja Istennek a múltban tanúsított szövetségi hűségét reménykedni kezd (21.v) és megszületik a sorsfordító üzenet:

*„Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk; mivel nem fogyatkozik el az ő irgalmassága!”*

Néhány bibliafordítás a 22. vers beve-

zetésében szereplő *h̄esed* héber szót a szeretet szóval fordítja. Jogosan használják a bibliai szövegben az utóbb említett jelentést, hiszen a szó jelentés-tartalmában ez is benne található. A Magyar Bibliatársulat újfordítású Bibliája (UF) ezt a jelentést részesíti előnyben: „*Szeret az ÚR, ...*” A New International Version (NIV) „*Az ÚR nagy szeretetének köszönhetően nem emésztettünk meg*” fordítást használja. (Because of the LORD's great love we are not consumed,...). Más angol fordítások: az Úr hűséges szeretetéről szól (New Living Translation: The faithful love of he Lord), vagy az English Standard Version (ESV): The *steadfast love* of the LORD, „*az Úr állhatatos szeretete*” értelemben fordítja a szöveget. A közismert angol fordítású Biblia, A King James Version (KJV) a Károli Bibliával azonos értelemben fordítja a szóban forgó verset, Isten *kegyelmessége* szót használja. A New American Standard Bible szövege így hangzik: 'The LORD'S *lovingkindnesses...*' Az eredeti szó két jelentését fűzi egybe, amikor az Úr „*jóságos szeretete*” szót használja a mondatban. Folytathatnánk a bibliafordítás különböző megoldásaival, azonban a lényegen nem változtatna. Istennek a szövetségi hűségéből fakadó kegyelmességéről, szeretetéről van szó. A Willam L. Holladay héber és arám lexikona Isten és népe között levő viszonyulásában a *h̄esed* szót a kegyelem, jóság, hűség jelentéssel látja el. A szeretet szó talán érthetőbb a posztmodern ember számára (noha ebben sem lehetünk annyira biztosak, hiszen az isteni szeretet egészen más jelent, mint ahogy ezt ma sokan értelmezik). A kegyelem szó még kevésbé érthető, de a textusunk vonatkozásában ez kifejezőbb.

Isten tetteink, hűtlenségünk, hanyagságunk ellenére kegyelmes és irgalmas hozzánk. Kész megbocsátani és megújítani bennünket és velünk kötött szövetségét. Ilyenkor Isten önmagára, újszövetségi értelemben a helyettes áldozatra, egyszülött Fiára tekint, amikor helyreállító kegyelme alapján cselekszik: „*Mert az ítélet irgalmatlan ahhoz, aki nem cselekedett irgalmasságot, az irgalmasság viszont diadalmaskodik az ítéleten.*” Jak 2,13. „*Nem fogy el az ő irgalmassága*” olvassuk a 22. versünk végén. A héberben a *rah̄amim* szó áll.

A szó eredeti jelentésben az érzékeny, együtt érző, kedves irgalmat jelenti. Gondoljunk az irgalmas samaritanus példaszereplő történetére, ahol a samaritanus együtt érző irgalomból vezéreltetve veszi gondoskodásába a samaritanusokat elkerülő zsidó embert, aki segítségére szorult.

Lehet, hogy mi már lemondtunk a reménységről, Isten nagyságos céljairól, de Ő nem mond le rólunk és velünk kapcsolatos terveiről. Izrael története figyelmeztet, és egyben arra tanít bennünket, hogy mi sem vagyunk különbek, jobbak Izráeltől, sőt ugyanazokat a hűtlenségeket, bűnöket követjük el, mint ők. Legyünk alázatosak és őszinték Isten színe előtt. Ha vétkezünk ellene, elfordultunk jótevőnkől, megváltó Urunktól, töredelmes szívvel és hittel térjünk vissza hozzá. Az nem ment fel bennünket az Istenhez való hűség tekintetében, hogy a társadalom, amelyben élünk megkérdőjelezi a Biblia értékrendjét. Sokan kétségbe vonják a keresztyén erkölcsi értékeket, és fenn hirdetik, hogy az erkölcs viszonylagos, az egyháznak nincsen joga örök érvényű igazságokat képviselni. Nekünk azonban életünk, cselekedeteink zsinórmértéke a Szentírás és nem a kor szellemisége. A „világ ábrázata elmúlik”, de Isten ígéje örökre megmarad. Ragaszkodjunk ezért az ígéhez, az ige által pedig Istenhez. Ő velünk van ígérete szerint a világ végezetéig. Naponta meg-megújul hűsége. A hűség szóval fordítja Károli a héber *emúnah* szót. Minden új nap Isten hűségével kezdődik.

A magunkba vetett bizalom helyett inkább erre építsünk. „Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert ő magát meg nem tagadhatja.” 2Tim 2,13

Ha úgy látjuk gyülekezetünk Isten ítélete alatt áll, egyre fogy és erőtlenedik, akkor a fentiek értelmében forduljunk Istenhez és ne szűnjünk meg hozzá kiáltani és apellálni a Krisztus Jézusban kapott szövetségi hűségére és irgalmasságára. Egyszülött Fiára való tekintettel tisztítson és újítson meg bennünket.

Vajs Tibor lelkész

## KIBÚTOROZTUNK, HOGY BEBÚTOROZZUNK.

**Újra megérezhettük Isten mérhetetlen kegyelmét!**

Ne gondolja senki, hogy nagy szavakat használok, hiszen velünk kömlödi reformátusokkal ismét megtörtént, hogy nehéz, de mondhatnám kilátástalan helyzetünkre Isten adott újra megoldást Lakóotthonunk tetőterének beépítésével Ifjúsági tábort építünk. Ehhez az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programtól közel 16.000.000 forint pályázati támogatást nyertünk. A beruházás elkészült, ám a berendezési tárgyakra nem volt elég a pályázati pénz. Új berendezési tárgyak beszerzésére nem volt lehetőségünk.

Hosszú évek óta kapcsolatban vagyunk az egykori ÁLDÁS - SEGEN program vezetőjével, Reinhard Fischbah testvérünkkel. Az Ő segítségével rendeztük be a korábban megépült létesítményeinket. Kértük, segítsen újból bútorok, ágyak beszerzésében. Hosszú ideig úgy tűnt nem jár sikerrel németországi keresgélése. Júliusban azonban megérkezett a jó hír, sikerült kapcsolatba lépni

saját forrásból összegyűjtöttük a kiutazáshoz valamint az ellátáshoz szükséges pénzt, azonban a hazaszállításához szükséges anyagi forrást még nem találtuk meg. Ekkor sietett segítségünkre a Magyar Református Szeretetszolgálat, sikerült megállapodni az együttműködés mikéntjéről. Elindulhatott tehát csapatunk, hogy a felvállalt munkát elvégezze. Uticélunk Iserlohn városa volt, itt található az az egyházi központ

gyon megnehezített, hogy az egymástól távol lévő épületekből egy helyre kellett a tárgyakat kézikocsikkal összehordani. A munkaterületen tábori körülmények között dolgoztunk, hiszen a házakban már sem áram sem víz nem volt. A reggel 8-tól este 7-ig tartó időszakban dolgoztunk, az ebédet és vacsorát a velünk lévő asszonyok készítették el. Szálláshelyünk a szomszéd településen a Haus Villigst, evangéli-



Észak - Rajna - Vesztfália Evangélikus Egyházkerületével. Itt találtuk olyan épületeket amelyeket már bezártak és lebontásra ítéltettek. Az ilyen hely való nekünk, mert előzetes értesülések szerint itt minden olyan bútor rendelkezésre áll, ami nekünk kell. Köszönjük az ottani testvéreknek, hogy nem dobták ki, hanem lehetőséget kaptunk arra, hogy mindazt ami nekünk szükséges elhozzuk. Azonnal nekiláttunk csapatunk megszervezéséhez, elutazunk és kibontjuk a szükséges dolgokat. Az anyag tehát elvileg megvolt, lelkes önkéntesek is készen álltak arra, hogy a munkát elvégezzük, adományokból és

melynek épületeit lefognak bontani. Ezek az épületek az 1980-as években épültek ! A három éve üresen álló épületek hiába vártak vevőjükre, nem adott senki jó ajánlatot, ezért született meg a döntés a bontásról. Az ottani vandálok pusztításait leszámítva az épületek ma is jó állapotban vannak. Mi a megmaradt berendezési tárgyakat bontottuk ki, nagyon sok ágyat, szekrényt találtunk melyekre nekünk nagy szükségünk van. Sikerült konyhabútorokat, ajtókat, radiátorokat leszerelnünk. Kiepíthettünk nagy teljesítményű, mosó és szárítógépet. Négy napon keresztül folytak a kiszereelési munkálatok amelyeket na-

kus egyházi konferenciaközpontban volt. A mai napig is csupán sejtésünk van, hogy ki finanszírozta az egyhetes otflétünket. Nekünk mindenesetre ez nem került pénzünkbe !

A szeretetszolgálatlalt vállalt megegyezés alapján nem csupán azokat a dolgokat szereltük ki ami nekünk szükséges, hanem számos olyan eszközt, berendezési tárgyat is amelyre másoknak itthon szükségük lehet.

Az ötödik napon megérkezett a kamion melynek hatalmas belső terét 9 órai megfeszített munkával töltöttük meg az általunk kiszereelt dolgokkal. Az összegyűjtött anyagok egy része helyhiány miatt egy újabb fuvarig várakozni kényszerül. Másnap már „csak” a tizenkét órás autót állt előttünk.

A hétfői napon önkénteseink és a Patár Zrt. munkatársai segítségével röpké három óra alatt leraktuk a sértetlenül megérkezett árut.

Hála és köszönet Reinhard testvérünknek, a Magyar Református Szeretetszolgálatnak és mindenkinek aki ismeretlenül segített nekünk.

Hiszem, hogy nem túloztam amikor Isten csodatettéről írtam beszámolóim elején.

**Bogáth István**

# LOVAGI TÁBOR ÁCSON

## HEIDELBERGI KÁTÉ

Augusztus 17-20 között lovagi hittanos tábor volt Ácson. A középkori templom mellé tervezett tábor témája a lovagi élet volt. Mire érkeztek a gyerekek, a parókia kapuja várkapuvá változva várta őket: dobozból készült tornyok és erődfalak, zászlók és címerek közt léptek be az udvarra. Az áhitatok során Gedeon története volt az igei vezérfonal. Beszéltünk az „elfelejtett” Istenről és annak következményeiről, a féle-



mekről, Isten ígéreteiről, és a győzelmekről, amelyekben nem mindig az erő és a sokaság a lényeg. Vidáman szállt az ének is gitárkísérettel. A nap többi részében lovagi felszereléseket készítettünk. Sok színes pajzs mutatta a gyerekek fantáziáját, ügyességét. Lovagi fegyveröv is készült fonással, rá kis tarsoly varrással. A tarsolynak nagy szerepe volt a tábor folyamán: ebbe lehetett gyűjteni a tudásért, ügyességért, elvégzett feladatokért kapott „aranypénzt”, a mit a tábor végén beváltottunk. Mindenki választhatott valami „ládafiát.” Készültek még kartonból sisakok, varrtunk lovagi köpenyt. A lányok szép, fátyolos fejdíszet kaptak. Igazi sikere volt a bodzafából faragott kardoknak. Kisebbség és nagyobbak is kivették részüket az Árpád-kori földbe ástott veremház elkészítésében. Dolgozott a lapát, ásó, készült a faszerkezet, és meglelt a nádfedés is. Remek hely volt a kisebbeknek a bújócskára. Hát még, amikor mellette felépült dobozból a lovagvár! Utolsó délután nagy lovagi tornát rendeztünk. Célba dobás, karddal karikák elkapása, padon bekötött szem



mel végigmenni stb. Augusztus 20-án a mi kis lovagjaink is felöltötték a viseletüket, és jó kis közös kép készült a csöszki katonai hagyományörzőkkel. Köszönetet mondunk mindenkinek, akik segítettek a tábor lebonyolításában, a gyermekek közti szolgálatban, az ételek elkészítésében!

Gerecsei Zsolt (Ács)

## MÁR KAPHATÓ AZ ÚJFORDÍTÁSÚ KÁTÉ

A Generális Konvent Elnöksége megbízásából a kilenc egyházkerület egy-egy teológusa alkotta bizottság közösen munkával elkészítette a káté új fordítását a Magyar Református Egyház 2009. május 22-én született új egysége jegyében. Isten iránti hálával adjuk a gyülekezeteink, egyháztagjaink és minden érdeklődő kezébe ezt a hitvallást.

A káté évszázadokon át segített abban, hogy az egymást váltó nemzedékek és az egymástól földrajzilag távol élő gyülekezetek egységes fogalmakkal, egyező szavakkal fejezzék ki a református keresztyén egyház hitének igazságait. Bízunk abban, hogy az új magyar nyelvű változat is betölti majd ezt a hivatását.

### 93. Hogyan oszlanak meg a parancsolatok?

Két táblára, melyek közül az első tábla négy parancsolatban arra tanít: miképpen kell magunkat viselnünk Isten iránt, a második tábla pedig hat parancsolatban a felebarátaink iránt való kötelességeinket adja elénk.

### 94. Mit követel Isten az első parancsolatban?

Azt, hogy ha nem akarom eljátszani lelkem üdvösségét, kerüljek és távoztassak el minden bálványimádást, varázslást, babonáskodást, szenteknek vagy más teremtményeknek segítségülhívását. És hogy az egy, igaz Istent igazán ismerjem meg, egyedül csak Őbenne bízam, teljes alázatossággal és békétürréssel minden jót egyedül Őtőle várjak és Őt teljes szívemből szeressem, féljem és tiszteljem, úgyhogy inkább le tudjak mondani minden teremtett dologról, mintsemhogy a legkisebb részben is az Ő akarata ellen cselekedjem.

### 95. Mi a bálványimádás?

Az, ha az ember az egy, igaz Isten helyett, aki magát ígéjében kijelentette, vagy még őrajta kívül is, mást képzel vagy tartogat magának, hogy abba bizalmát vesse.

### 96. Mit kíván Isten a második parancsolatban?

Azt, hogy Istent semmi módon ki ne ábrázoljuk, se másképpen ne tiszteljük, mint ígéjében parancsolta.

### 97. Semmiféle ábrázolatot nem szabad tehát csinálni?

Istent nem szabad és nem is lehet semmi módon kiábrázolni. A teremtmények kiábrázolhatók ugyan, azonban azt megtiltja Isten, hogy az ember róluk avégből csináljon vagy tartogasson képeket, hogy azokat tisztelje, vagy általuk magát Istent akarja szolgálni.

### 98. Nem lehet-e megtérni a templomokban a képeket, mint „a tudatlan nép könyveit”?

Nem, mert ne legyünk mi bölcsebbek Istennél, aki az Ő keresztyén népét nem néma bálványképek által, hanem ígéjének élő hirdetése által akarja taníttatni

# KI AKARNA EGY LENNI A KÉTEZER-HÁROMSZÁZBÓL?

**Százötvenezer török nézett farkaszemet 2300 magyar védővel Sziget falai alatt. Zrínyit nem lehetett megvenni, utolsó 700 katonájával inkább a halált választotta. 1566. augusztus 6-án kezdődött az ostrom. Hétszáz magyar rohant a halálba hír24**

"Zrínyi önfeláldozása a szultán megölése nélkül is komoly jelentőséggel bírt, ugyanis Szigetvár kitartása megmentette Bécsset egy újabb ostromtól. A kapitány tettének jelentőségét már a kortársak és a későbbi századok politikusai is felismerték, Richelieu francia bíboros – és államminiszter – például úgy vélte, Zrínyi Miklós és Szigetvár hősi védői 1566 nyarán az egész európai civilizációt mentették meg a pusztulástól."

"Zrínyi, miután I. Miksa királytól (ur. 1564-1576) nem számíthatott segítségre, mindössze 2300 fős – horvát és magyar végvári vitézekből toborzott – védősereggel készült a szultán ellen."

Megérthető-e vajon ma Zrínyi önfeláldozása?

Magamban közben mormogom Arany János sorait: "Ötszáz, bizony, dalolva ment Lángsírba velszi bárd: de egy sem bírta mondani Hogy: éljen Eduard..." (A WALESI BÁRDOK). Meg a másikat: "Mondjad neki, Márton, im ezt felelem: Kegyelmet uradtól nem vár soha Szondi, Jézusa kezében kész a kegyelem: Egyenest oda fog folyamodni." (SZONDI KÉT APRÓD-JA

Mikszáth Kálmánnak maradt műve: az ÚJ ZRÍNYIÁSZ. A WIKI-ről idézem: Az utolsó ítélet elsietett trombitájelére Zrínyi Miklós, a szigetvári hős társaival együtt föltámad, és lovasan, fegyveresen a 19. század végének Magyarországon találja magát. A feltámadás hírére követő kezdeti hitetlenkedés után a hazafias lelkesedés is gyorsan lelohadt, az újságokban egykori hőstetteiket is kétségbe vonják. Közben mulatságos jelenetek sora zajlik, például a föltámadottak Dombóváron megnézik Jókai Mór „Szigetvári vértanúk” című drámájának előadását, később Thaly Kálmán tart nekik kis-előadást a kuruc korról. A régi eszményekkel és fölfogással eltelt Zrínyiék beilleszkedési kísérlete kisebb-nagyobb összeütközésekkel jár. A szigetvári hős még a szerelemben is középkori fogásokkal próbál boldogulni. Hogy nagyúri hajlamai szerint él-

hessen, Zrínyit megteszik bankigazgatónak, és amikor a közgyűlésen szembekeverül a bank részvényeseivel, szétveti őket katonáival. Kitör a botrány, Zrínyiék elfogják, parlamenti csatározások kezdődnek, a kormány tehetetlen. A képtelen helyzetből végül a király talál kiutat: a hőst megteszi Vajdahunyad várparancsnokává. A megoldás ugyanolyan abszurd, mint az indítás: az országba betörnek az oroszok, és a vár védelmében Zrínyi csapatával ismét „kirohan”, hősi halált halnak – csakúgy, mint régen Szigetvár alatt.

Mit érthet ma bárki is a hétszázból és kétezer-háromszázból szemben a százötvenezerrel? Hiszen magyar és horvát legények harcoltak és Zrínyit a horvátok is magukénak vallják. Már csak ezen összevesznénk ma. Származás, nemzetiség. Aztán meg minek ez a fene hősködés. Ilyen kicsi csapattal ennyi ellen? Ha valamiféle szatíra nélkül ide találna tévedni megint Zrínyi, ebbe az országba, ebbe az időbe, vajon kit fejeztetne le? Ki kerülne börtönbe? Mit mondana látva ezt a fene nagy kuszaságot? Szerintem még annyit sem várna, míg Mikszáth egyszer megmerítené a tollszárat és máris intene a mikszáthi angyalnak: retúr lesz. Ellenséget se keresne. Minek? "Ha ilyen barátai vannak az embernek, ellenségére már nincs szüksége".

Mondjuk a maga korában hasonló szét-húzással küszködött az ország. Az erdélyi fejedelem vazallus, a bán meg ellenáll, a király meg nem segít. Közben meg a hírekben sápitózva borzonganak az udvari szalonokban, mai kommunikációs csatornák híján némi, akár fél-éves késéssel, mint a kukkolós műsorokban. Mintha nem is velük történe. Mintha nem értük is történe.

Nem tudunk mi ezzel mit kezdeni. Zrínyi, meg az önfeláldozás, halál. Ki akarna egy lenni a kétezer-háromszázból? Hallom a toborzó szöveget: százötvenezer jön ellenünk, mi leszünk kétezer-háromszáz; legyél te is egy győztes csapat tagja! Ezt a humanpower manager nem tudná elég jól kommunikálni.

Nem tudom, hogy Európát akarta menteni, vagy a bécsi udvart. Nem tudom, hogy hős akart-e lenni. Azt sem, hogy meg akart-e halni. Esetleg csupán olyan vad madár volt, aki a területére tévedő

idegent akarta elverni. De azt tudom, hogy dolgát elvégezte. A célját tudta. Élete, célja, vagyona, akarata, hite mind egy volt. Mind egy cél érdekébe volt befogva.

Érdemes volt azért harcolnia? Ma Európa önként beengedi, sőt hívja azokat, akik akkor le akarták igázni. Elmondhatnánk, hogy Zrínyi harcát senki nem folytatja ma. Sőt inkább mindenki olybá tűnik, mintha a másik oldalon állna. Nyilván ezek a kérdések ma hamisak. Akkor és ott így döntött. Ő nem felelős az utódok cselekedeteiért. A maga módján ő már bizonyosan elszámolt az Ura, Krisztusa előtt.

De marad itt nekünk valami. Nekünk lesz ilyen feliratunk? "megcselekedtük, amit megkövetelt a haza" (spártaiaké) Vagy tudunk még olyan döntést hozni, amelyre az életünket is felteszszük? "Régi kor árnya felé visszamegengni mit ér? Messze jövővel komolyan vess össze jelenkort;

Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!" (Kölcsey: HUSZT)

De hogy döfjek egyet itt magamon is. Mit érhet ma bármiféle bátorság az alattomos gyilkosok ellen? Akik atommal ölnek (Hirosima) meg mérgekkel, fogyasztói társadalommal, a fenntartható fejlődés, meg szebb jövő ígéretével. Bevallom nem értem, és csodálkozással vegyes félelemmel is tekintek Zrínyi cselekedetére, de úgy tűnik, néha inkább jobb a halált választani a meggyőződésünk szerint, mint tovább élni a hitünk és meggyőződésünk ellenére.

Győzhetetlen én köszálom, Védelmézóm és kővárom, A keresztfán drága áron Oltalmamat tőled várom. Sebeidnek nagy voltáért, Engedj kedves áldozatért, Drága szép piros véredért, Kit kiöntél ez világért. Reád bízom én ügyemet, Én Jézusom, én lelkemet, Megepedett bús szívemet, Szegény árva bús fejemet. Irgalmazz meg én lelkemnek, Ki vagy ura mennynek, földnek, Könyörgök csak Felségednek,

Én megváltó Istenemnek.

Mutass, Jézus, kies földet, Lakásomul adj jó helyet, Ez életben csendességet, Jövendőben idvességet.

Kuruc kori ének (REF. É.K 346)

**Soós Szilárd lelkipásztor, Mocsai**  
[www.reposzt.hu](http://www.reposzt.hu)

# HARMADIK HAGYA-TÉKA NAP ÁCSON

Immár hagyományossá vált, hogy augusztus 20-át együtt töltik az ácsi gyülekezet és a város azon tagjai, akik szívesen veszik számba és őrzik a település értékét, hagyományait. Az idei hagyományőrző nap témája a középkori, 12. századi eredetű templom kapcsán a középkor volt, illetve aug. 20 jegyében szűkebb hazánk, Ács néprajzi, történeti értékei. A középkor adta a lovagi tábor programját is, amelyre aug. 17-20 között került sor. A tábor idejére esett 18-a, vasárnap, amikor a szokásos esti istentiszteletünkön Horváth Zoltán



**Kazalvágó szerszám**

György tartott vetített képes előadást az erdélyi Kalotaszeg középkori templomairól. Belefeledkezünk a csodálatos képekbe, az élvezetes előadásba. Ugyanakkor beleborzongtunk a szomorú ténybe: több, még az útikönyvek szerint is ref. vagy kat. templom a világban már ortodox... Horváth Zoltán azt is elmondta, milyen „trükkökkel” kell rávenni a pópákat, ha magyarként egy-egy régi, nyilván korábban magyar templomot meg akar nézni az ember. Előadás után válogathattunk a Romanika Kiadó nívós és értékörző kiadványaiból. Nem csoda, hogy a Kalotaszegről szóló előadás után az ezt a témát feldolgozó kiadványok (könyv, képeslap-füzet) mind elfogytak. Megállapodtunk azonban abban, hogy a legfontosabb személyesen felkeresni ezeket az értékeket. Kalotaszeg ritkán célpontja a turistáknak, inkább átutazunk rajta a Székelyföld felé, pedig rengeteg csodája van. A gyülekezeti teremben megtekintettük a Tatai Egyházmegyében található középkori templomokról szóló kiállítást is. Itt az ácsi, lábatlani,

neszmélyi, illetve a lebontott régi dunaalmási templomokról láthattunk képeket, feltárási vagy rekonstrukciós rajzokat, egy-egy faragott kőmaradványt, maketteket, valamint a lábatlani 15. századi kehely másolatát.



**Kosárfonás**

Augusztus 20-án a borongós idő ellenére sokan érkeztek a parókiára. Nagy vonzerő volt a csöszsi katonai hagyományőrző csapat tagjainak bemutatója, akik a 9-11. század haditechnikáját, harcmódorát elevenítették fel. Felnőtt és gyerek egyaránt elcsodálkozott az ügyességen, a kézbe vehető és kipróbálható fegyvereken, valamint a szakszerű és izgalmas tájékoztatásokon. A délután folyamán megnézhetjük, hogyan készül a vesszőkosár. Tóth Vendel bácsi ügyes kezei alól ki is kerekedett egy szép darab, és a hozzáfűzött szakmai útmutatás, sok anekdota igazán látogatottá tette az udvar öt befogadó szegletét. Nem messze állt a csikósparhelt, Tóth Lajos és felesége, Zsuzsa minden alkalommal lelkesen cipelik ide kedves darabjukat. Ezúttal kása és vakarcs készült benne, rajta. A gyülekezeti teremben Varga Miklós presbiterünk tárgyai mutatták be a mezőgazdaságban használt vágóeszközöket a dohánnyágótól a baltákon, bárdokon át a répa- vagy kazalvágóig. Bizony elkelt néha a segítség: mit mire is használtak eleink? A bogárnéműhely és a mini skanzen körül is kialakult egy-egy csoport, és lelkesen figyelte az idősebbek elbeszéléséből, hogy az előttük lévő faeke, kapáló eke miként működött. Leginkább Jenei István presbiterünk fáradt el a délutánon, aki buzgón vezette a templom padlására és tornyába fellátogató érdeklődőket és mondott el sok hasznos

ismeretet a harangokról, a toronyról, toronyóráról. Mindig sor állt a templomajtó előtt: mikor indulhatunk fel? Aki pedig megéhezett és megsomjazott, az a gyülekezet asszonyainak hagyományos ételéből kóstolhatott: volt krumpli-, köles-, kukorica-, zab- és hajdinakása, különféle ízesítéssel, sztrapacska, pogácsa, lángos, vakarcs, hurka, sőt Héregi Irénnek és Szalai Bálintnak köszönhetően egy sült malac is. Igazán középkori „lakoma” érzésünk volt. Jól esett a többféle lekvár megkóstolása is, és a szörpök mustrálása. Az estebe hajló délutánon mindenki találhatott látni- és kipróbálni valót. Hálás szívvel köszönjük mindazoknak, akik adományukkal, munkájukkal, leginkább jelenlétükkel részesei voltak ennek az igazán szép délutánnak. Különösen jó „eredménye” a napnak, hogy több jó ötlet, elképzelés is felvetődött, hogyan lehetne folytatni!

**Gerecsei Zsolt (Ács)**

## Magányos?

Nem! Magányos nem vagyok  
Hisz soha nem vagyok magam  
Ha szól az Úr, szavára hallgatok,  
Minden magánynak vége van.

Ha kisszobámban egyedül vagyok  
Figyelek csendesen,  
Bennem sok drága ige felragyog,  
Vigasztalást, új erőt ad nekem.

Hiszen annyi nehezet éltem át  
Hosszú, fárasztó életutamon.  
Miért vágnék arra, a világ mit ad,  
Ha hitem engem hazafelé von?!

Imára kulcsolom fáradt kezem  
- tudom Uram többet most nem kíván -  
Életem új fényben szemlélhetem,  
Ámulhatok isteni uralmán.

Közelsége elűz minden magányt  
Szent üzenetein gondolkodom  
És hitem már a jövőndöbe lát  
Milyen öröm: Vár örök otthonom.

Világ, nem nyitok már ajtót neked  
Csak Te légy velem, Uram, Istenem!  
Köszönöm áldott közelségedet!  
Velem vagy! A magányt nem ismerem.

# GYEREKSAROK

Gerecsei Judit

Biztosan veletek is előfordult már, hogy szülinap, vagy egyéb ünnep alkalmával, amikor torta kerül az asztalra, bizony nagyon megkívánjátok, és szeretnétek belőle minél többet elfogyasztani. Talán fel is kiáltotok: – Anya! Én a legnagyobb szelet tortát kérem! De édesanyátok bizony rátok szól, elmondva, nem illik így viselkedni, a vendég, vagy a barátaid, nagyszüleid az elsők, különben is, mindenkinek fog jutni!

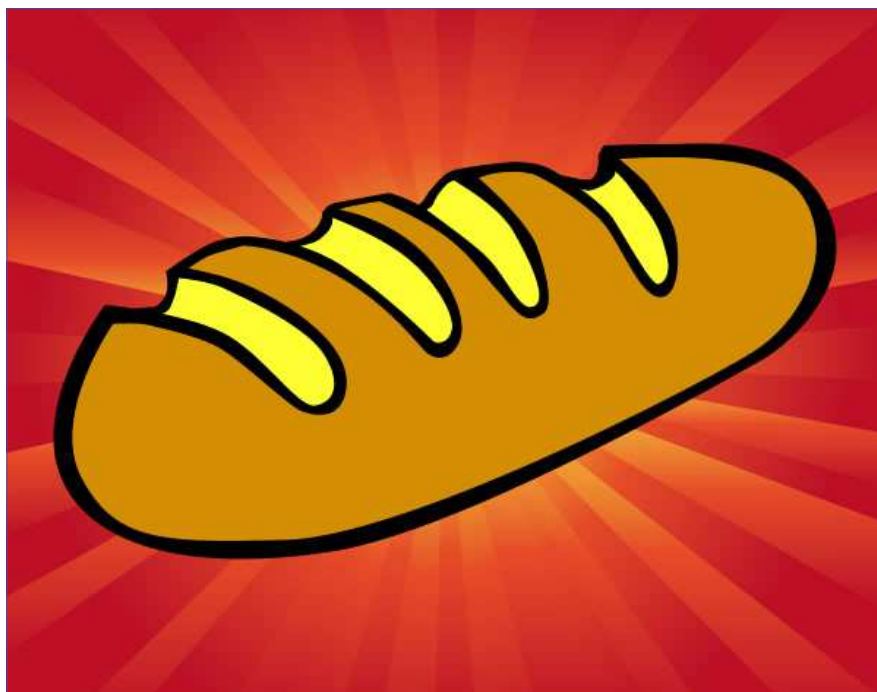
Ezúttal két történetet is szeretnék elmondani nektek. Mindegyik tanulságos és szép. Az első a Szentírásból van, a másik egy népmese.

### Olvassuk együtt a János evangéliuma 6. rész 1-13. verseit!

Jézus itt is az emberek között tevékenykedik, gyógyít, tanít. Nagyon sokan jönnek hozzá, és ő nem küld el senkit. De telik-múlik az idő, és az emberek már reggel óta hallgatják türelmesen, és várják a sorukat a betegek és hozzátartozóik. Biztosan éhesek – nézett végig rajtuk Jézus – néhányan nagyon messziről jöttek. Odaszólt egyik tanítványának, hogy mennyi kenyér lenne elég ennyi embernek. De az képtelenségnek tartotta, hogy ennyi embert jól tudnának lakatni, hiszen ahhoz rengeteg pénz kellene. Jézus azonban már tudta, hogyan lehet enni adni az embereket. Tudta, Isten erejével és gondoskodásával minden lehet. Ekkor szóltak Jézusnak, hogy jött egy kisgyerek, aki öt kenyéréről és két haláról lemond, mert felajánlja azt. Micsoda önzetlenség, és micsoda bizalom Jézus iránt! Jézus leültette az embereket, imádkozott, és elkezdtek osztani a kenyeret és a halat. Nagyon sokan voltak ott akkor, több mint ötezen. És mégis tizenkét kosár maradékot szedtek össze az étkezés végén!!

### A másik történet egy mese a kavicslevesről.

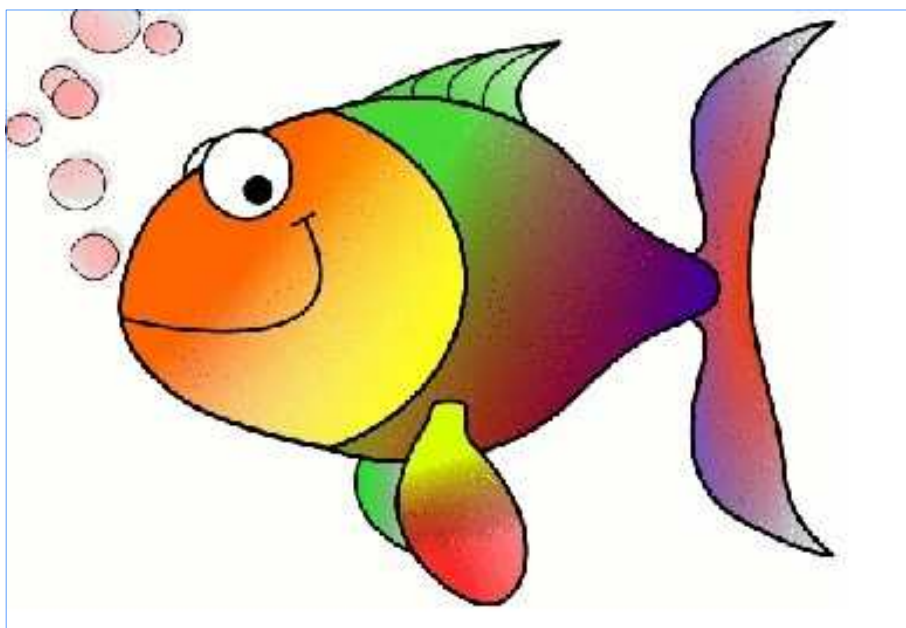
A történet egy katonáról szól, aki a háborúból tért haza éhesen és szegényen. Mindenhová bekopogott ételért, de mindenütt elutasították, mondván, nekik sincs sok. Egy forrás mellett ült le, ahol gyerekek játszottak. Megkérdezték, ki ő, és mit keres errefelé. – Katona vagyok, és a háborúból jövök. No és olyan éhes



vagyok, hogy még a kavicslevest is megenném. A gyerekek figyelmét felkeltette az ismeretlen étel, és kérték, főzze meg nekik. A katona hatalmas fazekat kért először, tele vízzel. Tüzet rakott alá, majd jókora köveket tett bele. Milyen finom lenne egy kis sóval. S az egyik fiú mindjárt szaladt haza érte. Hátha még lenne benne hús. Azt is hozott valaki. Sorra belekerült mindenféle finomság a levesbe: zöldség, krumpli, olaj, borsó. Amikor a leves megfőtt, hazaküldte a gyerekeket, és meghívta a falusiakat vendégségbe.

**FONTOS:** Ezen a héten én is megosztom, amim van az egyik osztálytársammal.

**Játék:** A képen látsz halat és kenyeret. Emlékszel még az ötezer ember megvendéglésére? Készíts a halból kettőt, kenyérből ötöt úgy, hogy műanyag borítót helyezel rá, és üvegfestékkel átrajzolod! Tetszés szerint kiszínezheted. Jó munkát!



# AZ ANYAKÖNYBEN OLVASTUK

**Ács:** Megkeresztelték: Papp Tifánit, Havran Emiliát, Bodnár Lara Zsófiát, Bedi Rékát, felnőttként: Badacsonyi Kittit, Badacsonyi Istvánt  
**Konfirmált:** Badacsonyi Kitti, Badacsonyi István  
**Házasságot kötött:** Deák István és Roszicska Ildikó,  
 Nagy Zoltán és Farkas Viktória,  
**Eltemették:** ö. Balázs Sándornét, id. Nyéki Istvánt, Végh Máriát  
**Ászár:** megkeresztelték: Horváth Fannit  
**Házasságukra Isten áldását kérték:** Sebestyén Zsolt és Balázs Hajnalka Kinga  
**Eltemették:** Butter Csabánét  
**Bana—Bábolna:** megkereszteltük: Bérci Balázst, Gyömörei Larát.  
**Császár:** Keresztelés:  
 Varga Dorián, Kovács Anna Csenge  
**Temetés:** Fazekas Imréné Szabó Zsigmondné

**Dad:** Szent keresztségben részesült: Mar-ton Lőrinc Sándor; Schrey Roland  
**Házasságukra Isten áldását kérték:** ifj. Csűrös Zoltán és Dr. Gulyás Boglárka; Kun Attila és Fehér Anikó; Kiss Csaba és Lukácsi Illa;  
 Péntes Ferenc és Kozma Melinda  
**Kisbéren:** Megkereszteltük: Pádár Melisszát és Tunkli Jázmint  
**Kömlőd:** eltemették id. Zeke Kálmánt  
**Nagyigmánd:**  
 Megkereszteltük: Balogh Zoltánt  
 Házasságot kötött:  
 Bálint József és Kovács Melinda  
 Eltemették: id. Vincze Dénes  
**Vérteskethely:** Keresztelés:  
 Hercsel Milán  
**Szákszend:** eltemették Takács Józsefet.

## KOLLÉGIUM BUDAPESTEN

A Tábita Kollégium szálláslehetőséget kínál egyetemista és főiskolás lányoknak Budapesten. Elérhetőség: 1107, Bp. Belényes u. 9. 06-30-319-05-59. karolui@hotmail.com. Web: <http://tabitakollegium.uw.hu/>  
 A Tábita Kollégium a Ráday Felsőoktatási Diákoththon (központ:1092 Bp. Ráday u. 28) része. Szeretnénk, ha minél több református lány, aki Budapesten tanul valamelyik felsőoktatási intézményben a kollégiumunk lakója lenne. A kollégium református szellemi műhely, ahol az Úr Jézus Krisztus evangéliuma hirdtetik.

# SEGÍTSÉGGKÉRÉS

Tarjánban él két festőművész is, Papp József (Pajó) és felesége, Sámson Erzsébet. (Többet is megtudhattok róluk a <http://www.tomacolor.hu/pajosamson> weboldalon vagy ha az iww közösségi portálon rákerestek a „Pajó&Sámson Galéria (Piktor)”



felhasználóra). Sajnos, a már 26 éve súlyos beteg Erzsébet állapota 2010. január 2. óta különösen is rosszabbra fordult, így már kevesebbet tud alkotni. Férje őt kell ápolja az idő nagy részében, és nem tud alkotásaikkal eleget kereskedni. Már ott tartanak, hogy tar-



talékaikat felélték, számláikat egyre nehezebben vagy egyáltalán nem tudják fizetni, kezdenek a teljes létbizonytalanságba sodródni. Ezért megkerestek engem, mint lelkészüket, hogy segítsék amivel tudok. Szeretnék megkérni benneteket: barátaimat, ismerőseimet, rokonaimat és persze minden segítségre kész embert, akihez ez az üzenet eljut, hogy segítsétek (legalább azzal, hogy elkülditek ismerőseiteknek ezt a levelet – ha ti magatok nem is tudtok anyagilag segíteni). Nem alamizsnát kérnek, hanem azt, hogy akinek meg-tetszik az ő művészeti stílusuk, vásárlással, képrendeléssel támogassák a művészetet és ezt az alkotó, hívő házaspárt.

Jakab István lelképásztor, Tarján

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

**Hét Határ** Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csep, Császár, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlőd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közelebb Egymáshoz" Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök

**Szerkesztőség:** 2853 Kömlőd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email.: [hethatarlap@freemail.hu](mailto:hethatarlap@freemail.hu)

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: [www.hethatar.refdunantul.hu](http://www.hethatar.refdunantul.hu)

ISSN 1417 - 7641